



MARKNADSDOMSTOLEN

DOM

2015-04-22

2015:5

Mål nr B 5/13

KÄRANDE

Konsumentombudsmannen (KO),
Box 48, 651 02 Karlstad
Processråden I. N. och
G. W.

SVARANDE

mySafety AB, 556522-0612,
Box 27142, 102 52 Stockholm
Ombud: advokaten L. L. och
jur. kand. K. L.,
Frank Advokatbyrå AB,
Box 7099, 103 87 Stockholm

SAKEN

Avtalsvillkor avseende spår- och spärrtjänster

DOMSLUT

Marknadsdomstolen förbjuder mySafety AB vid vite av en miljon (1 000 000) kr att vid erbjudande av spår- och spärrtjänster till konsumenter, på sätt som skett, tillämpa avtalsvillkor som innebär en bindningstid om mer än 12 månader.

BAKGRUND

- 1 mySafety AB är ett företag med över 400 000 kunder som marknadsför säkerhets-tjänster (spår- och spärrtjänster) till konsumenter. De tjänster mySafety tillhandahåller till konsumenter är bl.a. SpärrService – vilken tidigare har erbjudits konsumenter under namnet SpärrService Bas och numera erbjuds konsumenter under namnet Spärr-Service Plus – tjänsten ID-skydd och ett antal s.k. kompletterande säkerhetsprodukter, exempelvis ”mySafety Nyckelbricka”.
- 2 På webbplatsen www.mysafety.se återfinns avtalsvillkor avseende de tjänster som tillhandahålls av bolaget. Avtalsvillkoren för mySafetys olika tjänster varierar bl.a. med avseende på avtalens bindningstid, förlängning av avtalet vid avtalstidens utgång och kostnaden för tjänsterna. I december 2012 inledde Konsumentombuds-mannen (KO) ett tillsynsärende mot mySafety sedan KO tagit emot anmälningar mot bolaget. Anmälningarna har bland annat rört bindningstider och automatisk avtals-förlängning av avtal för mySafetys tjänster.

YRKANDEN

- 3 I. KO har yrkat att Marknadsdomstolen förbjuder mySafety att vid erbjudande av sina spår- och spärrtjänster till konsumenter för enskilt bruk på sätt som skett, tillämpa av-talsvillkor som innebär en bindningstid om mer än 12 månader eller, i andra hand, mer än 24 månader.
- 4 II. För det fall Marknadsdomstolen inte förbjuder bolaget att tillämpa längre avtals-tider än 12 månader, har KO yrkat att Marknadsdomstolen vid vite förbjuder mySafety att vid erbjudande av dess spår- och spärrtjänster till konsumenter för enskilt bruk på sätt som skett, och när den initiala avtalsperioden uppgår till 12 månader eller längre tid, tillämpa följande eller väsentligen samma villkor:

”Detta avtal gällande abonnemang för Nyckelbricka gäller för tiden specificerat genom kundens beställning. Om du ej vill fortsätta med abonnemanget skall uppsäg-ning inkomma senast en månad innan avtalstidens slut. Sägs avtalet inte upp enligt föregående mening anses abonnemanget förlängt med samma tidsperiod som när avtalet ursprungligen tecknades.”

- 5 mySafety har bestritt KO:s yrkanden.

GRUNDER

- 6 Parterna har till grund för sin talan anfört följande.

KO

Avtalsvillkor överstigande 12 månaders bindningstid (yrkande I)

- 7 mySafety använder sig av avtalsvillkor som innebär en bindningstid upp till 36 månader. Avtalsvillkor som innebär en bindningstid om mer än 12 månader tjänar endast mySafetys intressen och innebär en inlåsningsseffekt till nackdel för konsumenten. Villkoret orsakar en påtaglig snedbelastning mellan parterna, på konsumentens bekostnad, och är därför oskäligt enligt 3 § lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden (AVLK). Eftersom de långa bindningstider som bolaget använder medför påtagliga nackdelar för bolagets kunder är det påkallat från allmän synpunkt att det yrkade förbudet meddelas.
- 8 För det fall Marknadsdomstolen anser att yrkad tidsgräns med bindningstid om mer än 12 månader är för snävt tilltagen får det ankomma på Marknadsdomstolen att fastställa den längre avtalstid som domstolen finner skälig. Det är i sådant fall KO:s uppfattning att bestämmelsen om längsta avtalstid i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) ger stöd för att de nu aktuella avtalstiderna i vart fall inte bör överstiga två år.

Automatisk avtalsförlängning med fast avtalstid (yrkande II)

- 9 mySafetys avtalsvillkor för tjänsterna ”mySafety Nyckelbricka”, ”mySafety Cykelmärkning”, ”mySafety Husdjursbricka” och ”mySafety Stöldskyddsmärkning”, de så kallade kompletterande tjänsterna, har inneburit att den beställda tjänsten förlängts med i vart fall 12 månader om inte konsumenten säger upp avtalet. Avtalsvillkoret är oskäligt då det i sig är till nackdel för konsumenten, som under avtalstiden drabbas av en inlåsningsseffekt, samtidigt som villkoret ger mySafety motsvarande fördel och förmånen av en lång avtalsförlängning genom att bolaget under samma tid får intäkter

från de konsumenter som inte påminns om att avtalet ska sägas upp för att inte förlängas och som därmed glömmer bort att säga upp avtalet. Villkoret orsakar en påtaglig snedbelastning mellan parterna, på konsumentens bekostnad, och ska därför anses oskäligt vid marknadsföring av aktuella spår- och spärrtjänster enligt 3 § AVLK.

- 10 Då mySafety använt det aktuella villkoret utan att tillägg gjorts med innehåll att bolaget åläggs att i lämplig form och i rimlig tid påminna konsumenten om att avtalsperioden löper ut inom kort och att avtalet förlängs automatiskt om uppsägning inte sker, är avtalsvillkoret att anse som oskäligt. Yrkandet omfattar inte mySafetys avtalsvillkor som innebär att tjänsten förlängs automatiskt samtidigt som villkoret medför ett krav på bolaget att i lämplig form och i rimlig tid påminna konsumenten om att avtalsperioden löper ut och att uppsägning måste ske för att avtalet inte ska förlängas.

Förbud påkallat från allmän synpunkt

- 11 Det påtalade avtalsvillkoret som innebär en bindningstid om 12 månader eller mer med automatisk förlängning med fast avtalsperiod ingår i standardvillkoren för flera av bolagets tjänster såsom "mySafety Nyckelbricka", "mySafety Cykelmärkning", "mySafety Husdjursbricka" och "mySafety Stöldskyddsmärkning" samt "Spärrservice Singel". Bolaget har tillämpat villkoret gentemot ett stort antal konsumenter. Konsumentverket har tagit emot många anmälningar angående företeelsen och det är fråga om ett villkor som har påtagliga negativa effekter för konsumenterna. Så sent som i oktober 2013 har villkoret ingått i de avtalsvillkor som mySafety har lagt ut på sin webbplats avseende åtminstone de kompletterande tjänsterna. Bolaget använder sig alltså av avtalsvillkor med bindningstider upp till 36 månader eller mer för nya avtalsperioder. De långa bindningstider som bolaget använder medför påtagliga nackdelar för bolagets kunder. Det måste därför anses påkallat från allmän synpunkt att det yrkade förbudet meddelas.
- 12 Även om mySafety skulle ha upphört att tillämpa de aktuella villkoren är det påkallat från allmän synpunkt att meddela det yrkade förbudet, inte minst för att förhindra att villkoret åter används.

Förbud förenat med vite

- 13 När det gäller yrkande I gör KO gällande att mySafety fortfarande använder sig av mycket långa bindningstider, upp till 39 månader. Därutöver har mySafety vitsordat att bolaget använder sig av bindningstider om 24 månader avseende SpärrService Plus. Angående yrkande II har mySafety uppgett att bolaget inte använder ifrågasvarande villkor längre. mySafety har vidare bestritt yrkandet och därvid anfört att villkoret är oskäligt. Mot bakgrund av mySafetys inställning till villkorets skälighet i yrkande II finns det en risk för att mySafety återupptar användningen av villkoret i framtiden. Det är därmed uppenbart att det inte är obehövt att förena förbudet i vare sig yrkande I eller yrkande II med vite. Det föreligger inte några sådana särskilda skäl som medför att ett vite är obehövt.

mySafety*Avtalsvillkor överstigande 12 månaders bindningstid (yrkande I)*

- 14 Det är inte oskäligt enligt 3 § AVLK att tillämpa en avtalstid som är längre än 12 månader. De aktuella avtalsvillkoren är inte oskäliga och strider därmed inte mot AVLK.

Automatisk avtalsförlängning med fast avtalstid (yrkande II)

- 15 Det aktuella avtalsvillkoret är inte oskäligt då det, med hänsyn till pris och bindningstid, endast har en begränsad inlåsningsseffekt och inte kan sägas vara till nackdel för konsumenten. Villkoret orsakar inte någon påtaglig snedbelastning mellan parterna. Det är i vart fall inte oskäligt att tillämpa automatisk förlängning av avtal med ytterligare en fast avtalsperiod om det finns ett åtagande från näringsidkaren att i lämplig form och i rimlig tid påminna kunden om att avtalet måste sägas upp för att inte förlängas.
- 16 Yrkandet kan inte bifallas då mySafety tillämpar villkor avseende tjänsten SpärrService Bas där motsvarande skrivning som den aktuella ingår, men vilken följs av en skrivning om att det åligger mySafety att senast tre månader innan avtalstidens slut

påminna kunden om att uppsägning måste ske. Ett sådant villkor måste som helhet anses skäligt.

Förbud påkallat från allmän synpunkt

- 17 mySafety tillämpar inte längre automatisk förlängning med fast avtalsperiod för bolagets tjänster. De konsumenterna som har gett in anmälningar till KO har inte bundits till fortsatt avtal genom automatisk avtalsförlängning. Under alla omständigheter finns det inte någon risk för att mySafety återigen skulle införa avtalsvillkoret. För det fall Marknadsdomstolen skulle finna att villkoret strider mot 3 § AVLK anser mySafety därför att det inte är påkallat från allmän synpunkt att det yrkade förbudet meddelas.

UTVECKLING AV TALAN

- 18 Till utveckling av sin talan har parterna anfört i huvudsak följande.

KO

Avtalsvillkor överstigande 12 månaders bindningstid (yrkande I)

- 19 Av de anmälningar som inkommit till KO framgår att mySafety tillämpar avtalsvillkor för bolagets tjänster som innebär att kunden är bunden till avtalet i 12 till 36 månader. KO gör gällande att mySafety har tillämpat bindningstider upp till 36 månader avseende mySafetys spärrservice-tjänster, såsom SpärrService Bas, SpärrService Plus och SpärrService Singel samt att mySafety fortfarande tillämpar så långa avtalstider, i vart fall avseende SpärrService Singel. I mySafetys skriftliga avtalsvillkor framgår inte vilka bindningstider bolaget tillämpar. mySafety har dock medgivit att bolaget har slutit avtal med konsumenterna med en bindningstid om 36 månader, i vart fall avseende tjänsten SpärrService Bas. mySafety har också vitsordat att det fortfarande tillämpar bindningstider upp till 24 månader avseende SpärrService Plus.
- 20 KO vidhåller att mySafety fortfarande använder sig av bindningstider upp till 36 månader för sina tjänster, då det av anmälningar till Konsumentverket framgår att konsumenterna fått sina avtal automatiskt förlängda med 36 månader, alternativt att de har fått erbjudande om att förlänga tjänsten med 36 månader.

- 21 Till stöd för påståendet att mySafety har kunder med avtalstider upp till 36 månader har KO åberopat en anmälan från en konsument – med faktura från mySafety – där det av fakturan framgår att mySafety kräver betalt för tjänsten SpärrService Singel avseende en 39 månader lång abonnemangsperiod. mySafety har ansvar för all marknadsföring av sina produkter vilket även inkluderar den marknadsföring som bolagets anställda eller på annat sätt anlidade säljare utför å bolagets vägnar.
- 22 Även om mySafety inte längre tillämpar 36 månaders avtalstid i avtal med nya kunder finns det ett stort antal konsumenter vars avtal löper 36 månader i taget eftersom det ursprungliga avtalet föreskrev denna bindningstid. Villkoret ska bedömas efter sin lydelse och innebörd.
- 23 mySafety har gjort gällande att bolaget enbart har tillämpat avtalsvillkor med bindningstid överstigande 12 månader för tjänsten SpärrService (tidigare SpärrService Bas och nuvarande SpärrService Plus). KO kan varken vitsorda eller bestrida de uppgifter som mySafety lämnat i detta avseende.
- 24 Bindningstider som överstiger ett år är till nackdel för konsumenten på flera sätt. För det första kan konsumentens förhållanden, och därmed behov av en spår- eller spärrtjänst, ha förändrats helt under avtalstiden så att tjänsten inte längre fyller något syfte för honom eller henne. Det kan även vara så att konsumenten helt enkelt inte längre vill ha tjänsten i fråga. Därutöver ska konsumentens önskemål och möjligheter att byta tjänsteleverantör för att få en bättre eller annan produkt eller ett bättre pris beaktas. Genom så långa bindningstider som mySafety tillämpar, upp till tre år, förhindras konsumenten att hitta det alternativ som passar honom eller henne bäst över tid. De långa bindningstiderna är således till fördel endast för mySafety, som under dessa år garanteras intäkter från respektive konsument, till nackdel för konsumenten, som blir bunden under lång tid och går miste om sin rätt att välja fritt.
- 25 Villkor som föreskriver en bindningstid om mer än 12 månader är att anse som oskäligt då det ger mySafety en förmån, till nackdel för konsumenten, som orsakar en sådan snedbelastning mellan parterna att det inte föreligger en rimlig balans mellan dem. Konsumenten har typiskt sett intresse av att behålla sin valfrihet och möjligheten att avsluta en tjänst mot bakgrund av att konsumenten inte längre vill använda tjänsten

- eller för att konsumenten vill byta tjänsteleverantör för att få en annan produkt eller ett bättre pris. Vid en sammantagen bedömning ligger det i mySafetys intresse, till nackdel för konsumenten, att bolaget använder sig av avtalsvillkor som innebär längre bindningstider än 12 månader.
- 26 KO bestrider mySafetys påstående att två av de viktigaste faktorerna vid bedömningen av om en rimlig balans föreligger mellan parterna är det pris mySafety kan erbjuda samt konsumentens intresse av att behålla skyddet bolagets tjänster påstås medföra. KO medger i och för sig att en enskild månadskostnad om 49 kronor är en relativt liten kostnad för konsumenten. Härvid måste dock beaktas att en sådan månatlig kostnad vid ett 24-månadersabonnemang medför en totaltkostnad om 1 176 kronor och vid ett 36-månadersabonnemang 1 764 kronor. Om en konsument i ett relativt tidigt skede av avtalsperioden inte längre vill ha tjänsten får konsumenten betala ett förhållandevis stort belopp för en tjänst denne inte längre önskar.
- 27 KO kan i vart fall konstatera att mySafetys tjänst SpärrService Plus kostar 59 kronor/månad och har en initial bindningstid om 24 månader. Den totala kostnaden för hela avtalsperioden blir 1 416 kronor för konsumenten. KO anser inte att det är att anse som en låg kostnad eller liten insats för den konsument som av någon anledning inte vill vara bunden till tjänsten under en längre tid.
- 28 Konsumenters problem med långa avtalstider har i några fall uppmärksamats av lagstiftaren. Såväl försäkringsavtalslagen (2005:104) (FAL) som lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) innehåller regler till skydd för konsumenter som begränsar tillämpningen av långa avtalstider. De tvingande bestämmelserna i FAL – att försäkringstiden inte får överstiga ett år om det inte finns särskilda skäl – syftar till att skydda konsumenten mot att vara bunden av försäkringsavtalet alltför länge.
- 29 Konsumentens intresse av att behålla en sådan spår- och/eller spärrtjänst som det nu är fråga om måste generellt anses vara ännu mindre än intresset att behålla en skadeförsäkring. KO anser att det i målet bör finnas utrymme för en analogivis tillämpning av bestämmelsen i FAL, eller att bestämmelsen i varje fall kan tjäna som en referens när det gäller att bedöma det aktuella avtalsvillkorets skälighet. För det fall mySafety menar att bolagets produkter har en liknande funktion för konsumenter som försäk-

ringar har talar detta ytterligare för att Marknadsdomstolen i första hand ska tillämpa reglerna i FAL analogivis. I andra hand bör Marknadsdomstolen hämta ledning från bestämmelserna i LEK.

Avtalsvillkor om automatisk avtalsförlängning med fast avtalstid (yrkande II)

- 30 Av anmälningar som har inkommit till Konsumentverket sedan stämning utfärdades förlängs konsumenters avtal fortfarande automatiskt med en bindningstid upp till 36 månader.
- 31 KO gör i första hand gällande att mySafety åtminstone fram till januari 2014 fortfarande tillämpade avtalsvillkor med automatisk förlängning med en fast avtalsperiod om 12 månader eller mer gällande mySafetys tjänst ”Spärrservice Singel” samt ”Spärrservice avseende borttappade nycklar”. I andra hand anser KO det utrett att bolaget i vart fall fram till oktober 2013 tillämpade automatisk förlängning med fasta avtalsperioder upp till 36 månader i standardvillkoren för de kompletterande tjänsterna (punkt 9 ovan) samt för ”Spärrservice Singel”.
- 32 För det fall Marknadsdomstolen i sin bedömning finner att KO inte har styrkt att bolaget fortfarande tillämpar sådana avtalsvillkor är detta inte ett hinder mot att meddela ett förbud i fråga om ett visst avtalsvillkor även om det har upphört. mySafety ansvarar för avtalsvillkorens utformning även om avtalsvillkoren har ändrats i ett senare skede.
- 33 mySafetys avtalsvillkor om automatisk avtalsförlängning innebär att spår- och spärrtjänsten förlängs med 12 till 36 månader om inte konsumenten säger upp avtalet senast en månad innan avtalet löper ut. I mySafetys avtalsvillkor finns inget krav på att bolaget ska påminna konsumenten om att avtalstiden löper ut och att uppsägning måste ske för att avtalet inte ska förlängas.
- 34 Enligt ”Villkor för mySafety Nyckelbricka 2012-10” gäller följande villkor vad gäller automatisk förlängning vid utebliven uppsägning av avtalet:

”Detta avtal gällande abonnemang för Nyckelbricka gäller för tiden specificerat genom kundens beställning. Om du ej vill fortsätta med abonnemanget skall upp-

sägning inkomma senast en månad innan avtalstidens slut. Sägs avtalet inte upp enligt föregående mening anses abonnemanget förlängt med samma tidsperiod som när avtalet ursprungligen tecknades.”

- 35 Liknande avtalsvillkor gällande avtalstiden finns i ”Villkor för mySafety Cykelmärkning 2012-11”, ”Villkor för mySafety Husdjursbricka 2012-10” och ”Villkor för mySafety Stöldskyddsmärkning”. Avtalsvillkoren fanns publicerade på mySafetys webbplats så sent som den 2 oktober 2013. Ett stort antal anmälare har uppgett till KO att de mot sin vilja har bundits till avtal med en mycket lång bindningstid, upp till 36 månader, efter att de har missat att säga upp avtalet senast en månad innan pågående avtal löpt ut.
- 36 Vid bindningstider om 12 till 36 månader är det svårt för bolagets kunder att komma ihåg att säga upp avtalet i rätt tid. Detta kan leda till – och har enligt ett stort antal anmälningar också lett till – en oönskad avtalsförlängning med upp till tre år efter det att konsumenten missat att säga upp avtalet i rätt tid. Så långa förlängningstider utan skyldighet för mySafety att påminna konsumenten om villkoren för uppsägning och förlängning är endast till godo för bolaget och till nackdel för konsumenten. Medan bolaget således är garanterat ersättning under lång tid riskerar konsumenten att under motsvarande tid vara låst i ett avtal som han eller hon inte längre önskar och i princip fråntagen möjligheten att byta tjänsteleverantör. Betydelsen av de tjänster som mySafety tillhandahåller inte är lika stor för konsumenten som exempelvis försäkringstjänster är. Det intresse eller den eventuella nytta som konsumenten skulle kunna ha av en automatisk förlängning av avtalet motsvarar inte på något vis den olägenhet som förlängningen innebär för honom eller henne genom dess inlåsnings effekter.
- 37 Av praxis framgår att ett villkor om automatisk förlängning av ett tidsbegränsat avtal i konsumentförhållanden i och för sig inte generellt är att anse som oskäligt. Det innebär dock inte att sådana avtalsvillkor inte kan anses oskäliga. Vid bedömningen om ett sådant avtalsvillkor är oskäligt måste bl.a. beaktas om det kan anses ligga i konsumentens intresse av att avtalet förlängs. De aktuella spärrtjänsterna är inte av sådan karaktär att det framstår som särskilt angeläget ur konsumentperspektiv att villkor om automatisk förlängning av avtalen används över huvudtaget. Villkoret om automatisk avtalsförlängning innebär en så stor fördel för bolaget och en så stor nackdel för

- konsumenten att en betydande snedbelastning i avtalet uppstår. Ett sådant villkor ska därför anses oskäligt vid marknadsföring av aktuella spår- och spärrtjänster.
- 38 mySafety har vidare använt villkoret utan att göra ett tillägg med innehåll att bolaget åläggs att i lämplig form och i rimlig tid påminna konsumenten om att avtalstiden löper ut inom kort och att avtalet förlängs automatiskt om uppsägning inte sker.
- 39 Av Marknadsdomstolens praxis (MD 2005:34) framgår att ett villkor om automatisk avtalsförlängning, utan att avtalet ålägger bolaget att i lämplig form och i rimlig tid påminna konsumenten innan uppsägning ska ske, anses medför en sådan snedbelastning mellan parterna – till nackdel för konsumenten – att en genomsnittligt sett rimlig balans mellan dem inte längre föreligger. Ett sådant villkor är därmed att anse som oskäligt. Även Högsta domstolen har prövat skäligheten av villkor om automatisk avtalsförlängning i konsumentförhållanden (NJA 2012 s. 776). I rättsfallet ansåg HD att avtalsvillkoret om automatisk avtalsförlängning med ett år var oskäligt, eftersom konsumenten inte hade fått en tydlig påminnelse om att uppsägning skulle ske och om konsekvenserna av en utebliven uppsägning.
- 40 Skäligheten i mySafetys avtalsvillkor när det gäller marknadsföring av spår- och spärrtjänster kan ifrågasättas i och för sig (RH 2011:20). Den omständigheten att skäligheten av avtalsvillkor om automatisk avtalsförlängning i detta fall i sig kan ifrågasättas tillsammans med det faktum att avtalsvillkoret som omfattas av yrkandet saknar ett motsvarande tillägg om att bolaget åläggs att påminna konsumenten om att uppsägning måste ske för att avtalet inte ska förlängas m.m. ger starkt stöd för att KO:s yrkande ska bifallas.

mySafety

mySafetys avtalsvillkor

- 41 Bolaget tillhandahåller två huvudsakliga tjänster: ID-skydd och SpärrService. Där till erbjuder mySafety vissa kompletterande tjänster, t.ex. tjänsterna Nyckelbricka, Cykelmärkning, Husdjursbricka och Stöldskyddsmärkning. De tjänster som tillhandahålls av bolaget är av olika omfattning och varierar med avseende på pris och bind-

- ningstid. mySafety har noterat att KO i punkten 31 hänvisar till tjänsten ”SpärrService avseende borttappade nycklar”. Någon sådan tjänst finns inte.
- 42 mySafetys tjänst ID-skydd är en försäkring som innebär ett skydd mot s.k. identitetsstöld där mySafety bland annat samarbetar med kreditupplysningsföretaget UC genom bevakning av kundens kreditstatus. Tjänsten ID-skydd kostar 49 kronor per månad och har, i enlighet med FAL, en bindningstid på 12 månader.
- 43 Tjänsten SpärrService hjälper kunder som blivit av med plånbok, värdehandlingar och mobiltelefon. Kunderna får hjälp att spärra samtliga värdehandlingar såsom bank- och id-kort, pass samt mobilabonnemang och även den fysiska mobiltelefonen. Utförandet av spärren sker med ett samtal till mySafetys kundtjänst. Tjänsten erbjöds tidigare under namnet SpärrService Bas. Från och med maj 2012 erbjuds istället tjänsten SpärrService Plus till nya kunder, vilken har samma grundinnehåll som SpärrService Bas men med tillägg av cykelmärkning, bagagebricka med returservice, nödkontanter i form av ett räntefritt lån upp till 5 000 kr samt spårning av spärrad mobiltelefon. Tjänsten kostar 59 kronor per månad och har en initial bindningstid på 24 månader. Om tjänsten inte sägs upp förlängs den därefter tillsvidare månadsvis med tre månaders uppsägningstid.
- 44 För SpärrService Bas tillämpades tidigare bindningstider om 12 eller 36 månader. Det är viktigt att i sammanhanget komma ihåg att de kunder vars avtal löper på 36 månader själva har valt den avtalstiden. mySafety tillämpar inte längre några avtalstider som överstiger 24 månader för nya avtal. Tidigare har tjänsten SpärrService Bas förlängts med en ny avtalsperiod för det fall kunden inte sagt upp avtalet inom föreskriven tid. Sedan oktober 2013 har mySafety dock upphört med automatisk förlängning med fast avtalsperiod gällande samtliga sina tjänster. Detta innefattar även tjänsten SpärrService Bas. Samtliga SpärrService Bas-kunder kommer framöver istället att få hem ett erbjudande om förlängning på 12–24 månader (även de som tidigare haft en avtalstid om 36 månader) när avtalstiden löper ut. För det fall något nytt avtal inte tecknas avslutas tjänsten automatiskt.

45 mySafety tillhandahåller även en rad kompletterande säkerhetsprodukter för sina kunder, bl.a. nyckelknippa för borttappade nycklar, husdjursbricka för att identifiera bortsprungna hundar och katter, överfallslarm samt stöldskyddsmärkning för värdesaker och cykel. Dessa tjänster har tidigare haft ett fast pris om 69 kronor per år och kostar nu 99 kronor per år. Bindningstiden för dessa produkter uppgår till 12 månader. I likhet med tjänsten SpärrService Bas har dessa avtal tidigare – fram till och med oktober 2013 – förlängts automatiskt med en ny 12-månadersperiod för det fall kunden inte sagt upp avtalet inom föreskriven tid. mySafety tillämpar dock inte längre automatisk avtalsförlängning för dessa tjänster.

Avtalsvillkor överstigande 12 månaders bindningstid (yrkande I)

46 Yrkande I tar sikte på avtal med en bindningstid som överstiger 12 månader. Den tjänst som omfattas av yrkandet är SpärrService (tidigare SpärrService Bas och nuvarande SpärrService Plus). SpärrService Bas och SpärrService Plus är de enda tjänsterna för vilka mySafety har uppställt längre bindningstider än 12 månader. Vad KO anför i den här delen om bindningstider upp till 36 månader (punkt 19–20 ovan) är således missvisande.

47 För övriga tjänster (ID-skydd och kompletterande produkter) tillämpar mySafety inte (och har heller inte tidigare tillämpat) en avtalstid överstigande 12 månader. Vad mySafety bemöter i KO:s talan är således de produkter/tjänster där mySafety har erbjudit en avtalstid överstigande 12 månader, dvs. den tidigare tjänsten SpärrService Bas och nuvarande tjänsten SpärrService Plus.

48 Det bestrids att bindningstider som överstiger 12 månader generellt skulle vara till nackdel för konsumenten samt att sådana bindningstider åstadkommer en snedbelastning som gör att en rimlig belastning mellan parternas rättigheter och skyldigheter inte längre föreligger. Något stöd för att en avtalstid som överstiger 12 månader generellt skulle anses vara oskälig finns inte, varken i AVLK, dess förarbeten eller i praxis. Det finns många fördelar för en konsument med att ha en fast bindningstid, även en som är längre än 12 månader.

- 49 Företag generellt har möjlighet att erbjuda kunderna lägre priser då företaget har en säker inkomst under viss tid. Om mySafety endast skulle ha avtal som löpte tillsvidare skulle priserna för bolagets tjänster troligen inte vara lika låga som de är idag. Många konsumenter kan vidare tänkas föredra en längre bindningstid för tjänster man vet att man är i behov av över en längre period. Därigenom slipper konsumenten vara aktiv och förlänga sitt abonnemang varje gång det löper ut. Det skydd som mySafety levererar är ett skydd i vardagen och inte endast något man är i behov av vid vissa tillfällen. Det är således i konsumentens intresse att behålla en tjänst såsom SpärrService för att inte riskera att plötsligt stå utan skydd för det fall man skulle glömma att förnya tjänsten. Sannolikt är det just av denna anledning som många kunder valt att teckna avtal för 36 månader (trots att det vid avtalstecknandet fanns en möjlighet för kunden att välja en avtalstid om 12 månader).
- 50 mySafety vitsordar att en konsument (se punkt 21 ovan) beställt ett abonnemang med en bindningstid om 39 månader. Försäljningen var föranledd av att en säljare agerade i strid med tydliga instruktioner från bolaget och som genom att kringgå mySafetys IT-system lyckades lägga in en beställning om 39 månader. När mySafety uppmärksammades på detta kontaktade man kunden för att rätta till misstaget och gav samtidigt medarbetaren som lagt upp beställningen en skriftlig erinran. mySafety har med anledning av det inträffade lagt in ytterligare säkerhetsspärrar i sitt IT-system i syfte att säkerställa att något liknande inte ska kunna inträffa i framtiden. mySafety bestrider därför att bolaget, med undantag av denna isolerade händelse, alltså tillämpar bindningstider om 36 månader eller mer.
- 51 En av de viktigaste faktorerna vid bedömningen av om en rimlig balans mellan parterna föreligger i det här fallet måste vara det relativt låga priset för mySafetys tjänster, då konsumentens enda skyldighet enligt avtalet är att betala priset för tjänsten eller produkten. mySafety vill klargöra att bolaget inte har (och heller aldrig har haft) någon produkt med en bindningstid om 24 eller 36 månader till en månadskostnad om 49 kronor, vilket KO felaktigt gör gällande (punkt 26 ovan). mySafety har tidigare haft bindningstider om 36 månader för tjänsten SpärrService Bas. Priset för hela avtalsperioden uppgick till 495 kronor för SpärrService Bas Singel och 695 kronor för SpärrService Bas Familj – dvs. en betydligt lägre kostnad än vad KO gör gällande.

- 52 Bedömningen av oskälighet enligt AVLK tar sikte på villkor som typiskt sett är oskäliga mot konsumenter. Detta anses bland annat vara fallet om villkoret åstadkommer en sådan snedbelastning i fråga om parternas rättigheter och skyldigheter att en genomsnittligt sett rimlig balans mellan parterna inte längre föreligger. Frågan om ett avtalsvillkors oskälighet ska göras på grundval av en samlad bedömning av parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet.
- 53 De tjänster bolaget tillhandahåller är mycket betydelsefulla för kunderna. Kunderna riskerar att förlora stora värden om de inte har tillgång till mySafetys tjänst. Vad gäller mySafetys produkter och tjänster är konsumenters intresse av att behålla sin valfrihet och möjlighet att avsluta en tjänst inte lika påtagligt som i normalfallet. Anledningen till detta är att mySafety tillhandahåller skydd mot stöld av identitet, värdehandlingar, nycklar m.m., dvs. sådant som konsumenter regelmässigt inte byter. Konsumentens behov av skydd kvarstår således över tid.
- 54 KO gör en jämförelse mellan en skadeförsäkring och de tjänster mySafety tillhandahåller och påstår att konsumentens intresse av att behålla en spår- och/eller spärrtjänst det nu är fråga om generellt sett måste anses vara ännu mindre än intresset av att behålla en skadeförsäkring (jfr punkt 29 ovan). KO menar i detta sammanhang att en konsument inte har något större intresse av att behålla en skadeförsäkring och att intresset av att behålla mySafetys produkter är ”ännu mindre”. Något skäl till att det skulle förhålla sig på detta sätt anges dock inte av KO. I motsats till KO:s påstående anser mySafety att de tjänster bolaget tillhandahåller är mycket betydelsefulla för kunderna.
- 55 Identitetsstölder har blivit ett omfattande problem och mySafetys kunder sätter ett mycket högt värde på vetskapen att de har ett preventivt skydd mot obehörig användning av sådana uppgifter. För en person som tappat sin telefon kan möjligheten att spärra telefonen, och därigenom hindra utomstående personer att ta del av information i telefonen, vara ovärderlig. De flesta personer idag använder sig av s.k. smarta telefoner, vilka i själva verket är en dator i litet format. I sådana telefoner har många personer sekretessbelagd information, såsom mejl och annan dokumentation. Mot

bakgrund härav utgör mySafetys tjänster ett mycket viktigt skydd för många personer. mySafety bestrider KO:s påstående om att mySafetys kunder har ett litet intresse av att behålla tjänsterna.

- 56 Varken FAL eller LEK är tillämplig på tjänsten SpärrService. mySafety har svårt att förstå varför KO anser att FAL alternativt LEK bör tillämpas analogivis eller som referenspunkt i det här fallet. Gällande de försäkringsrelaterade tjänster mySafety tillhandahåller, t.ex. ID-skydd, tillämpas FAL och försäkringstiden överstiger därför inte 12 månader.
- 57 Om Marknadsdomstolen ska tillämpa något av dessa regelverk på tjänsten SpärrService vid bedömningen av avtalstidens skälighet, anser mySafety att Marknadsdomstolen bör tillämpa LEK där lagstiftaren uttalat att en bindningstid på 24 månader inte är ovanligt.
- 58 Vid tillkomsten av LEK föreslog vissa remissinstanser att den längsta tillåtna bindningstiden skulle vara kortare än 24 månader. Regeringen uttalade då att "[v]i kan konstatera att det i dagsläget inte är ovanligt med bindningstider på 24 månader. Detta skapar möjligheter för tjänsteleverantörer att koppla försäljning av abonnemang till subventioner av avancerad terminalutrustning, som efterfrågas av användarna. Utgångspunkten för regeringen är att avtalsfrihet bör råda på marknaden i så stor utsträckning som möjligt. Det är inte givet vilka konsekvenser en begränsning av bindningstidens längd skulle medföra. Enligt vår bedömning bör därför den längsta bindningstiden vara 24 månader, i likhet med vad som föreslogs i promemorian." (se prop. 2010/11:115 s. 97). Regeringen uttalar här alltså att en kortare bindningstid kan medföra negativa konsekvenser för konsumenterna.

Automatisk avtalsförlängning (yrkande II)

- 59 Yrkande II avser avtalsvillkor som uppställer automatisk avtalsbindning med fast avtalstid. KO anför att det aktuella avtalsvillkoret är oskäligt i de fall mySafety inte gjort något tillägg i avtalsvillkoren med ett krav på bolaget att i lämplig form och i rimlig tid påminna konsumenterna om att uppsägning måste ske för att avtalet inte ska förlängas automatiskt (jfr punkt 10 ovan).

- 60 Som KO:s talan får förstås gör KO inte gällande att det aktuella avtalsvillkoret är oskäligt om det finns ett krav på att mySafety ska påminna kunden om att avtalstiden löper ut och att uppsägning måste ske för att avtalet inte ska förlängas (jfr punkt 10 och 34 ovan). Med anledning av detta är KO:s resonemang inte tillämpligt på Spärr-Service Bas, eftersom dess avtalsvillkor innehåller ett åläggande för bolaget att påminna konsumenterna. Detsamma gäller SpärrService Plus, eftersom tjänsten inte uppställer en automatisk avtalsförlängning med en fast avtalsperiod.
- 61 Det aktuella avtalsvillkoret är det som tidigare har tillämpats avseende mySafetys kompletterande tjänster (mySafety tillämpar dock inte längre automatisk avtalsförlängning för dessa tjänster). Dessa tjänster har en bindningstid om 12 månader och har tidigare haft ett fast pris om 69 kronor per år och kostar nu 99 kronor per år. Med beaktande av det för yrkandet aktuella avtalsvillkoret endast tillämpats för produkter med en mycket låg kostnad för konsumenten, anser mySafety inte att villkoret är oskäligt. Vidare talar avtalets bindningstid om 12 månader för att avtalsvillkoret inte ska anses vara oskäligt.
- 62 Tidigare avtalsvillkor för tjänsten SpärrService Bas har fram till och med oktober 2013 innefattat ett åtagande för mySafety att påminna kunden om att avtalet måste sägas upp för att inte förlängas automatiskt. Dessa villkor har i punkt 4.1 i avtalsvillkoren inkluderat en nära identisk skrivning som det i yrkandet aktuella avtalsvillkoret, men med följande tillägg: *”Det åligger mySafety att senast tre månader innan avtalstidens slut skicka en påminnelse till Kunden om att avtalstiden förlängs om inte uppsägning inkommer till mySafety senast en månad innan avtalstidens slut. Sådan påminnelse kommer att skickas med post till den postadress som kunden uppgett.”* Eftersom mySafety här har gjort ett åtagande att påminna kunden kan inte den första delen av punkt 4.1 i villkoren anses oskäligt.
- 63 Med hänsyn till detta anser mySafety att KO:s yrkande, såsom det är utformat, inte kan bifallas. Ett förbud skulle nämligen riskera att även omfatta avtalsvillkoren för SpärrService Bas trots att dessa avtalsvillkor innefattar ett åtagande för bolaget att påminna kunden.

- 64 Det kan noteras att mySafety inte, vilket KO antyder, har ändrat sina avtalsvillkor till följd av den rättsliga processen i Marknadsdomstolen. Ändringarna – som genomfördes under det fjärde kvartalet 2013 – är istället föranledda av en längre tids arbete med anpassning av produkter och villkor vilket inleddes med förändringen av SpärrService-produktens abonnemang och innehåll.

BEVISNING

- 65 KO har som skriftlig bevisning åberopat en anmälan till Konsumentverket avseende bindningstidens längd för mySafetys tjänst. mySafety har som skriftlig bevisning åberopat allmänna villkor för tjänsten SpärrService Bas och fakturor från bolaget beträffande kostnaden för tjänsterna SpärrService Bas Singel respektive SpärrService Bas Familj.

DOMSKÄL

- 66 Målet gäller frågan om mySafetys avtalsvillkor avseende spår- och spärrtjänster som tillhandahållits konsumenterna är att anse som oskäliga i fall där avtalstidens längd överstiger 12 månader (yrkande I). I praktiken tar yrkandet sikte på den inledande bindningstiden i avtal mellan bolaget och konsumenterna, men omfattar enligt sin lydelse även bindningstider vid förlängning av sådana avtal. För det fall en avtalstid om 12 månader inte är att anse som oskälig är frågan om de avtalsvillkor som bolaget tillämpat, och som inneburit att avtalet förlängts med i vart fall 12 månader om inte konsumenten sagt upp avtalet, är oskäliga (yrkande II).

Avtalsvillkoren avseende bindningstid (yrkande I)

- 67 När det gäller tjänsten *SpärrService Bas* – som omfattat spärrtjänster – har mySafety vitsordat att tjänsten fram till maj månad 2012 haft en bindningstid om 12 eller 36 månader. mySafety har också vitsordat att bolaget därefter i ett fall sålt en tjänst av detta slag med en bindningstid om 39 månader, men invänt att försäljningen skedde i strid med tydliga instruktioner. Vad gäller tjänsten *SpärrService Plus* – som förutom spärrtjänster också omfattat spårning av spärrad mobiltelefon – har mySafety vidgått att nu gällande avtalsvillkor för tjänsten innebär en initial bindningstid om 24 månader.

- 68 Genom mySafetys uppgifter, som vinner stöd av utredningen i övrigt, är klarlagt att bolaget använt sig av villkor med en bindningstid om mer än 12 månader för de nu nämnda spärrtjänsterna; när det gäller *SpärrService Bas* i tiden före maj 2012 och vid ett tillfälle 2014 samt vad gäller *SpärrService Plus* i den alltjämt pågående marknadsföringen. Mot mySafetys bestridande är emellertid inte visat att bolaget i fråga om övriga, kompletterande tjänster som bolaget tillhandahåller tillämpat villkor som innefattat en bindningstid om mer än 12 månader.
- 69 Villkoren avseende mySafetys spärrtjänster har inte utformats separat för enskilda fall utan har karaktär av standardvillkor och en konsument torde inte ha möjlighet att påverka avtalsvilkorens innehåll. Det är därför påkallat från allmän synpunkt att pröva de påtalade villkoren.
- 70 De avtalsvillkor som Marknadsdomstolen i det följande prövar skäligheten av är alltså mySafetys avtalsvillkor avseende tjänsten *SpärrService Bas* och tjänsten *SpärrService Plus* med det innehåll som har vitsordats av mySafety, som innebär att bolagets kunder genom ett telefonsamtal till bolaget kan få hjälp med att spärra bl.a. värdehandlingar såsom bankkort, id-kort och pass samt mobilabonnemang. Enligt mySafetys vitsordande har tjänsten *SpärrService Plus* även innehållit cykelmärkning, bagagebricka med returservice, nödkontanter i form av räntefritt lån samt spårning av spärrad mobiltelefon. Vad mySafety invänt om att användningen av en bindningstid om 39 månader vid ett tillfälle 2014 skett i strid med givna instruktioner utgör inte skäl för att i prövningen bortse från denna användning.
- 71 KO har gjort gällande att avtalsvillkor som innebär att avtalets bindningstid överstiger 12 månader (första ledet) eller i vart fall 24 månader (andra ledet) är till nackdel för konsumenten då konsumentens förhållanden och därmed behov av en spår- eller spärrtjänst kan ha förändrats helt under avtalstiden och att konsumenten typiskt sett har intresse av att behålla sin valfrihet och möjlighet att avsluta en tjänst eller byta tjänstleverantör för att få en annan produkt eller ett bättre pris.
- 72 KO har vidare framhållit att kostnaden för mySafetys tjänst *SpärrService Plus* inte är att anse som en låg kostnad eller liten insats för en konsument som av någon anledning inte vill vara bunden till tjänsten under längre tid, att intresset av att behålla en

spår- och/eller spärrtjänst generellt måste anses vara mindre än intresset av att behålla en skadeförsäkring samt att de långa bindningstiderna endast är till fördel för mySafety.

- 73 mySafety har invänt att de tjänster som bolaget tillhandahåller är mycket betydelsefulla för bolagets kunder och innebär ett skydd i vardagen. mySafety har även framhållit att konsumentens behov av skydd mot bl.a. stöld av identitet, värdehandlingar m.m. är något som kvarstår över tid och att många konsumenter kan tänkas föredra en längre bindningstid för tjänster de vet att de har behov av över en längre tid. mySafety har vidare anfört att konsumentens intresse av att behålla sin möjlighet att avsluta en tjänst inte är lika påtaglig som i normalfallet, att det ligger i konsumentens intresse att behålla en tjänst som SpärrService för att inte riskera att plötsligt stå utan skydd och att kunderna riskerar att förlora stora värden om de inte har tillgång till mySafetys tjänst.
- 74 Beträffande kostnaden för bolagets tjänster har mySafety anfört att det relativt låga priset för tjänsterna – såsom SpärrService Plus med en kostnad om 59 kr/månad för 24 månaders bindningstid samt 495 kr för SpärrService Bas Singel och 695 kr för SpärrService Bas Familj under hela avtalsperioden på 36 månader – inte medför en hög belastning för konsumenten då konsumentens enda skyldighet enligt avtalet är att betala priset för tjänsten eller produkten. Vidare har mySafety framhållit att om bolaget endast skulle ha avtal som löpte tills vidare skulle priserna för bolagets tjänster troligen inte vara lika låga som de är idag.

Allmänt om prövningen av ett avtalsvillkors skälighet

- 75 Enligt 3 § lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden (AVLK) kan Marknadsdomstolen pröva om ett avtalsvillkor, som näringsidkare använder när de erbjuder varor, tjänster eller andra nyttigheter till konsumenter, med hänsyn till pris och övriga omständigheter är oskäligt mot konsumenten. Om så är fallet, får Marknadsdomstolen förbjuda näringsidkaren att i framtiden i liknande fall använda samma eller väsentligen samma villkor, om förbudet är påkallat från allmän synpunkt eller annars ligger i konsumenternas eller konkurrenternas intresse.

- 76 Den marknadsrättsliga bedömningen enligt AVLK ska inriktas på om ett villkor typiskt sett är oskäligt mot konsumenten. Detta anses vara fallet bl.a. om villkoret, med avvikelse från gällande dispositiva rättsregler, ger näringsidkaren en förmån eller berövar konsumenten en rättighet och därigenom åstadkommer en sådan snedbelastning i fråga om parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet, att en genomsnittligt sett rimlig balans mellan parterna inte längre föreligger. Frågan om ett avtalsvillkor är att anse som oskäligt ska avgöras på grundval av en samlad bedömning av parternas rättigheter och skyldigheter.
- 77 Vid skälighetsbedömningen spelar också villkorets förhållande till tvingande lagstiftning stor roll. Ett avtalsvillkor som strider mot tvingande lag är regelmässigt att anse som oskäligt. Avtalsvillkor som strider mot tvingande allmänna rättsprinciper, utan att dessa framgår av lag, kan också vara oskäliga. Även sådana villkor som presenterats eller utformats på ett vilseledande eller oklart sätt, så att konsumenten inte kan förutse vilka konsekvenser villkoret får för honom eller henne, är normalt att anse som oskäliga enligt AVLK (se prop. 1994/95:17 s. 64 f.). Vid prövningen av avtalsvilkorets skälighet ska givetvis beaktas vilken typ av varor eller tjänster som avtalet rör (se a. prop. s. 40).
- 78 Genom AVLK har rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal (direktivet om oskäliga avtalsvillkor) införlivats med svensk rätt. I artikel 3.3 i direktivet hänvisas till en vägledande, inte uttömmande, lista på villkor i direktivets bilaga som kan anses oskäliga. Enligt förarbetena till AVLK är villkoren i listan typiskt sett att anse som oskäliga enligt AVLK när de förekommer ”i konsumentens sammanhang” i den mån de inte varit föremål för individuell förhandling (se prop. 1994/95:17 s. 92 och 94).
- 79 Villkoren ska bedömas efter sin lydelse och innebörd. Att villkoren i praktiken kan ha tillämpats på ett sätt som avviker från denna saknar betydelse för prövningen av deras skälighet (se MD 1997:1). Inte heller utgör det förhållandet att ett påtalat villkor upphört att tillämpas något hinder mot prövning av dess skälighet (se bl.a. MD 2009:21 och MD 1974:22).

Närmare om avtalsvillkor avseende bindningstidens längd

- 80 I svensk rätt saknas lagreglering som generellt tar sikte på bindningstidens längd som sådan i förhållandet mellan näringsidkare och konsumenter. Ledning för bedömning av om de nu aktuella avtalsvillkoren är oskäligen kan dock hämtas från bl.a. konsumentskyddande lagstiftning med bestämmelser rörande jämförbara avtalsförhållanden och förekommande praxis. Vissa regler om avtalstidens längd återfinns i försäkringsavtalslagen (2005:104), FAL, och lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, LEK.
- 81 Av 3 kap. 2 § FAL framgår att försäkringsperioden för vissa försäkringsavtal som huvudregel inte får överstiga ett år om det inte finns särskilda skäl. Bestämmelsen motsvarar 10 § i den tidigare konsumentförsäkringslagen (1980:38). Av förarbetena till konsumentförsäkringslagen följer bl.a. att bestämmelsen syftar till att ge konsumenter en möjlighet att minst en gång om året pröva om de vill behålla försäkringen eller om de eventuellt ska gå över till ett annat försäkringsbolag som kan erbjuda bättre villkor (se prop. 1979/80:9 s. 42). Vad som sålunda anfördes i förarbetena till konsumentförsäkringslagen får alltså anses äga giltighet (jfr MD 2011:21).
- 82 Av 5 kap. 15 a § LEK, vilken gäller för den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster i form av bl.a. telefoni, datakommunikation samt radio och TV i avtal med konsument, framgår att den inledande tid som abonnenten förbinder sig att köpa en viss tjänst av en och samma leverantör inte får vara längre än 24 månader. I förarbetena till bestämmelsen konstateras bl.a. att långa avtal kan verka hämmande på abonnenters möjlighet att byta leverantör, vilket i sin tur verkar hämmande på konkurrensen (se prop. 2010/11:115 s. 97 och jfr prop. 2013/14:242 s. 7). I det nyssnämnda lagstiftningsärendet framhölls emellertid vidare, att en bindningstid om 24 månader skapade möjligheter för tjänsteleverantörer att koppla försäljning av abonnemang till subventioner av avancerad terminalutrustning, som efterfrågas av användarna.
- 83 Vägledande avgöranden saknas såvitt avser frågan om skäligheten hos villkor om bindningstidens längd som sådan i förhållandet mellan näringsidkare och konsumenter. I praxis har emellertid frågor om skäligheten hos villkor avseende automatisk

förlängning av tidsbegränsade avtal prövats. I dessa avgöranden bekräftas att villkor angående förlängning av avtal mellan näringsidkare och konsumenter måste vara utformade så att de tillgodoser konsumenternas intresse för att inte bedömas som oskäligen (se NJA 1987 s. 982, NJA 2012 s. 776, MD 2005:34, MD 2009:30 och RH 2011:20).

Marknadsdomstolens bedömning av villkoren

- 84 Väl kan sådana spärrtjänster på vilka de nu aktuella villkoren tillämpats typiskt sett vara av betydelse för konsumenter, särskilt i situationer där det är en fördel att i ett sammanhang kunna spärra värdehandlingar eller telefonabonnemang. Vid bedömning av skäligheten hos villkoren om bindningstid måste emellertid beaktas att en konsument i andra situationer själv på ett tämligen enkelt sätt kan vidta åtgärder av det slag som tjänsterna omfattar. Allmänt sett måste det därför anses vara till fördel för konsumenter att såväl kunna ompröva sitt behov av tjänsterna som att i förekommande fall överväga att byta leverantör av tjänsterna, utan att vara bundna av en lång avtals-tid.
- 85 Vad mySafety anfört om betydelsen av bolagets tjänster för konsumenterna eller de värden som mySafetys kunder skulle riskera att förlora om de inte har tillgång till tjänsterna över en längre tid medför vid denna bedömning inte att de tillämpade bindningstiderna kan anses vara skäligen. Det gör inte heller vad bolaget anfört om ”det relativt låga priset” för mySafetys tjänster i relation till konsumentens prestation enligt avtalet eller att priserna för tjänsterna ”troligen inte” skulle vara ”lika låga” om avtalen endast löpte tills vidare.
- 86 Vid denna bedömning måste mySafetys avtalsvillkor för tjänsterna SpärrService Bas och SpärrService Plus anses gynna bolaget på konsumenternas bekostnad på ett sätt som medför att en rimlig balans mellan parterna inte föreligger. Vid en samlad bedömning får en inledande avtals-tid som överstiger ett år anses vara oskäligen för de av bolaget tillhandahållna spärrtjänsterna.
- 87 På grund av det anförda ska KO:s yrkande i första hand vinna bifall. Vid denna utgång saknas anledning för Marknadsdomstolen att pröva KO:s yrkande i andra hand.

Vite

- 88 Enligt AVLK ska ett förbud förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt. Sådana särskilda skäl föreligger inte i målet. Det föreligger inte heller skäl att frångå rådande praxis beträffande vitesbeloppets storlek.

På Marknadsdomstolens vägnar



Per Carlson

Ledamöter: Per Carlson, ordförande, Magnus Ulriksson, Lars Hallén, Astri Muren och Matilda Orth. Enhälligt

Sekreterare: David Ramsjö